

14 juni 2012 donderdag

De wietpas wordt een groot succes!

BYLINE: BEN ROVERS

SECTION: OPI_OPINIE

LENGTH: 880 woorden

Bederf het succes van de wietpas niet door te hoge eisen te stellen aan de registratie van bezoekers van de coffeeshops.

WIETPAS Buitenlanders komen niet meer naar coffeeshops in de grensstreek en dat was precies de bedoeling

door Ben Rovers

In alle commotie rond de invoering van de wietpas in de grensregio's zou je bijna vergeten dat één van de doelstellingen van het Nederlandse drugsbeleid op de achtergrond in alle stilte gerealiseerd lijkt te worden, namelijk het weren van buitenlandse klanten in Nederlandse coffeeshops. Hun massale komst naar Nederland heeft in de afgelopen jaren, behalve voor coffeeshops en illegale handelaren in verdovende waar, weinig goeds gebracht. Een stad als Maastricht gaat al bijna twintig jaar gebukt onder de overlast die deze groep met zich meebrengt. Behalve wildparkerende, plassende en rondhangende coffeeshopbezoekers die elk jaar met honderdduizenden naar de stad komen, heeft dit gigantische reservoir van vraag ook een aanbod van aanpalende handel gecreëerd waarvan de drugsrunners het meest overlastgevende en in het oog springende onderdeel vormen.

De eerste berichten wijzen erop dat lokale drugsmarkten in Belgische steden zoals Luik en Antwerpen flink zijn aangetrokken. Dat het aanscherpen van de gedoogcriteria met een ingezetenen criterium zal leiden tot een zeer forse daling van buitenlandse cannabisgebruikers op de Nederlandse markt ligt voor de hand. Eenvoudige logica en beschikbaar onderzoek leren dat mensen niet bereid zijn of geen behoefte hebben de illegale cannabis van ver te halen als deze ook om de hoek verkrijgbaar is. Circa 90-95% van de buitenlanders kwam naar Nederland, speciaal voor de coffeeshops. Nu deze voor hen niet

meer toegankelijk zijn, verdwijnt deze groep in overgrote meerderheid van de Nederlandse drugsmarkt.

De forse afname van buitenlandse coffeeshopklanten is uiteraard slecht nieuws voor de coffeeshophouders: zij zien hun afzet met soms tientallen procenten dalen. Het zal in de grensstreek ook slecht nieuws zijn voor illegale aanbieders van cannabis en aanverwante producten: zij zien een deel van hun buitenlandse klanten van de markt verdwijnen. Wat overblijft, zo heeft de situatie in Bergen op Zoom en Roosendaal na de sluiting van de coffeeshops aldaar geleerd, is vooral de 'handelarenmarkt'. Deze markten blijken doorgaans hardnekkig. Vanuit een oogpunt van overlast is echter sprake van meervoudige winst: minder massaliteit veroorzaakt minder overlast op straat, vraaguitval leidt meer in het algemeen tot kleinere en overzichtelijke drugsmarkten en bovenal: door het verdwijnen van buitenlandse klanten is de kans zeer groot dat het meest overlastgevende aspect van de illegale markt in de grensregio's gaat verdwijnen: de drugsrunners. Die vonden hun klandizie immers vooral bij buitenlandse klanten die nu in overgrote meerderheid thuisblijven.

Hoe zit het dan met de straat- en internethandeltjes die als paddestoelen uit de grond lijken te schieten? Hier stuiten we op het gedoe rond de registratie. In haar poging meer grip te krijgen op het klantenbestand van coffeeshops en verplaatsingseffecten tegen te gaan, heeft de regering bedacht dat klanten lid moeten worden en daartoe een paspoort en een uittreksel uit het bevolkingsregister moeten overleggen. Hierover is in de afgelopen periode veel te doen geweest. Er is nog steeds een uitvoerige discussie gaande over de vraag in hoeverre dit tot aantasting van de privacy van klanten leidt. Of dit objectief gezien nu wel of niet het geval is, is eigenlijk niet meer van belang, want het rumoer zelf is voldoende gebleken om ook de Nederlandse klanten uit de coffeeshops weg te jagen. Zij vertrouwen het niet meer en zijn nu op zoek naar alternatieve adresjes, die zich uiteraard snel aandienen. Veel coffeeshops in het zuiden leiden intussen onder deze 'dubbeldip'.

Per 1 januari a.s. wordt de wietpas ook buiten de grensregio's ingevoerd. Hopelijk heeft de regering ruim voor die tijd bedacht dat de registratie van Nederlandse coffeeshopklanten wel een tandje minder kan, want hun 'uittocht' uit de coffeeshop zou wel eens vervelende bij-effecten kunnen genereren. Haast is geboden, want

voor je het weet heeft de groei van lokale illegale markten allerhande vormen (van duurzaamheid) aangenomen die niemand wenselijk acht. Het aanbodoverschot dat is ontstaan door het vertrek van buitenlandse klanten richt zich nu in hoog tempo op de 'verweerde' Nederlandse gebruikers.

Als we kijken naar de situatie buiten de grensregio's, dan kunnen we vaststellen dat coffeeshops die in een lokale behoefte voorzien door de bank genomen niet voor grote problemen zorgen. Sterker nog, het bestaan van een gedoogmarkt heeft ook zo zijn voordelen (controle mogelijkheden voor de overheid, scheiding van soft- en harddrugsmarkt, e.d.). Het is te hopen dat deze situatie

na 1 januari a.s. niet totaal verstoord gaat worden door onnodige, verregaande registratie-eisen. Het ingezetenen criterium biedt meer dan voldoende mogelijkheden om buitenlanders te weren (het belangrijkste doel van deze operatie). Verdere verstoring van de markt door coffeeshops ook voor Nederlanders minder toegankelijk te maken, is niet nodig en ook onwenselijk.

Ben Rovers is criminoloog en eigenaar van onderzoeksbureau BTVO in 's-Hertogenbosch